

دانشگاه لرستان
انتشارات دانشگاه لرستان
شماره ۸۴

خطوط مرزی و سرزمین‌های مرزی

غرابت‌دانی سیاسی در حاشیه دولت - ملت

الکساندر داینر و جان رابرت گین

ترجمه:

دکتر علی امیری

(عضو هیأت علمی دانشگاه لرستان)

دکتر افشین کرمی

عنوان و نام پدیدآور: خطوط مرزی و سرزمین‌های مرزی: غرابت‌های سیاسی در حاشیه دولت-ملت/

[ویراستاران] الکساندر داینر، جاشوا هاگین؛ ترجمه علی امیری، افشین کرمی.

مشخصات نشر: خرم آباد: دانشگاه لرستان، .

مشخصات ظاهری: ۳۴۶ ص: مصور، جدول، نمودار.

یادداشت: Borderlines and borderlands: political oddities at the edge عنوان اصلی: of the nation-state, c2010.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: مرزها

موضوع: اختلاف مرزی

موضوع: بوم‌پای انسان - جنبه‌های سیاسی

موضوع: سیاست جغرافیایی

رده بندی دیویی: ۳۲۰/۱۲

رده بندی کنگره: JC۲۲۳/۶۳ ۱۳۹۴

شناسه افزوده: داینر، الکساندر تسه، ۱۹۶۷ - م، ویراستار

شناسه افزوده: Diener, Alexander C.

شناسه افزوده: هیگن، جاشوا، ۱۹۷۴ - م، ویراستار

شناسه افزوده: Hagen, Joshua

شناسه افزوده: کرمی، افشین، ۱۳۶۳ - م، مترجم

شناسه افزوده: علی، ۱۳۵۶ - م، مترجم

شناسه افزوده: دانشگاه لرستان

وضعیت فهرست نویسی:

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۷-۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۵۱۳۱۰

دانشگاه لرستان

انتشارات دانشگاه لرستان

شماره ۸۴

نام کتاب: خطوط مرزی و سرزمین‌های مرزی: غرابت‌های سیاسی در حاشیه دولت-ملت

نویسنده: داینر، الکساندر و هاگین، جاشوا

ترجمه‌ی: ترجمه‌ی دکتر علی امیری (عضو هیأت علمی دانشگاه لرستان) و دکتر افشین کرمی

ویراستار علمی: دکتر اسکندر مرادی

ویراستار ادبی: دکتر قاسم صحرائی

صفحه آراء و طراح جلد: عارف شرکاء

ناشر و محل نشر: انتشارات دانشگاه لرستان

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۴

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

بهاء: ۲۰۰,۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

مقدمه مترجمان:

۱	مقدمه؛ مرزها، هویت و ژئوپلیتیک	فصل اول:
۲۳	برون بوم‌های مرزی هند و بنگلادش؛ سرزمین‌های فراموش شده	فصل دوم:
۴۹	مرز ازبکستان - قرقیزستان؛ کارتوگرافی استالین، جغرافیای پسا شوروی	فصل سوم:
۷۹	دالان، واخان؛ پایان بازی بزرگ	فصل چهارم:
۱۰۹	وار کپریوی نامیبیا؛ تغییر حاکمیت و مذاکره درباره‌ی مرزها	فصل پنجم:
۱۳۳	رنسانس یک مرز که هرگز نمرده است؛ خط سبز بین اسرائیل و کرانه‌ی باختری	فصل ششم:
۱۶۱	مکزیک و ناپایب کردستان؛ متن‌گذاری مرزهای مبهم کردستان	فصل هفتم:
۱۸۳	برون بوم کینی‌گرا روسیه؛ ناپیوستگی به عنوان تهدیدی برای حاکمیت	فصل هشتم:
۲۰۹	تعریف لیختن‌شتاین؛ مرزهای حاکمیت، بانکداری فراساحلی و هویت ملی	فصل نهم:
۲۳۵	ایالت میسیونز، آرژانتین؛ مرزها چگونه هویت سیاسی را شکل می‌دهند	فصل دهم:
۲۶۵	پوینت رابرتز، واشنگتن؛ مشکلات مرز یک برون بوم آمریکایی	فصل یازدهم:
۲۸۹	نتیجه‌گیری؛ مرزها در متن جهان - در حال تغییر	فصل دوازدهم:
۲۹۷	واژه‌نامه	
۳۰۴	کتاب‌شناسی	

مقدمه

مرزها، هویت و ژئوپلیتیک

الکساندر سی. داینر و جاشوا هاگین

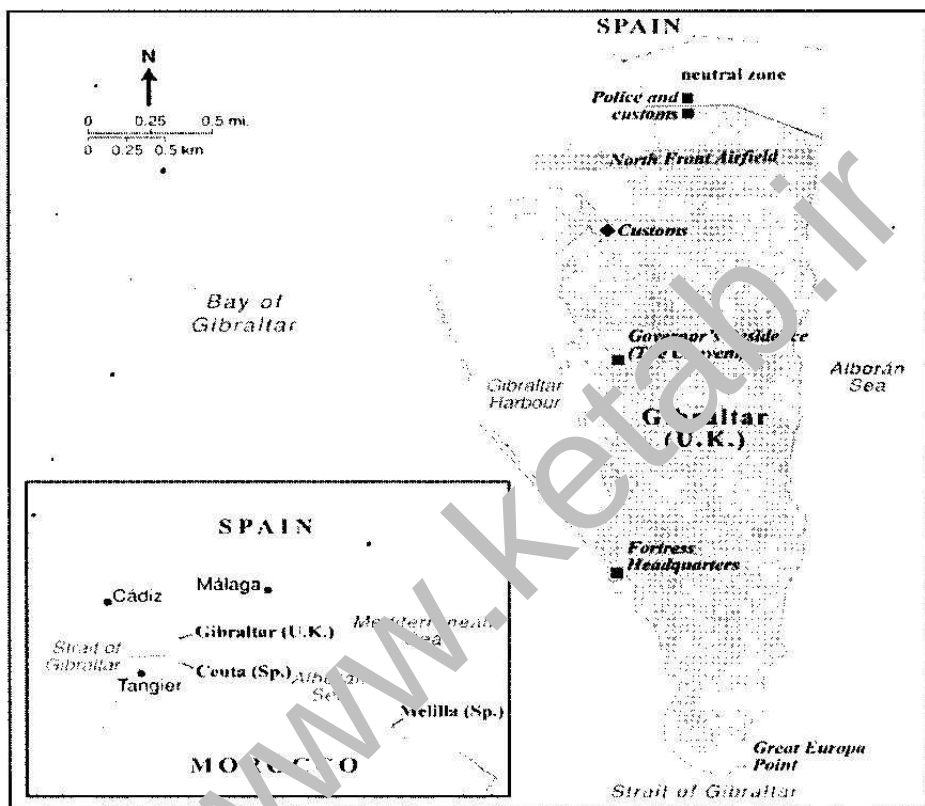
با شکل‌گیری یک دروازه باریک بین دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس، تنگه‌ی جبل الطارق و قلمروهای پیرامون آن برای قرن‌ها صحنه رقابت و منازعه‌ی بین‌المللی بوده است. مبارزان شامل رومیان و ویزیگوت‌ها^۱، مرزها^۲ و مسیحیان، انگلیسی‌ها و فرانسویان می‌شد. در حقیقت، اختلافات سرزمینی در امتداد این آب‌ها، استراتژیک به عنوان منبع مشاجره‌ی بین‌المللی به قرن بیست و یکم نیز کشیده شد. بررسی سریع ناشه‌ی معاصر این منطقه نشان‌دهنده‌ی ترتیبات عجیبی است که از تغییر بخت قرن‌ها درس برای کنترن سیاسی و نظامی طرفین این تنگه حکایت دارد (شکل ۱-۱).

اگرچه امروز سواحل شمالی این تنگه قلمرو اسپانیا محسوب می‌شود، پرتگاه ساحلی قابل توجهی که با عنوان جبل الطارق شناخته می‌شود در واقع یک تارایی ماوراءبحار بریتانیا محسوب می‌شود. در پی تصرف آن از اسپانیا در سال ۱۷۰۴، جبل الطارق به عنوان یک مرکز نظامی با اهمیت برای توسعه‌ی امپراتوری بریتانیا به کار رفت. در حالی که اغلب مستعمره‌های بریتانیا پس از جنگ جهانی دوم استقلال به دست آوردند، جبل الطارق و سمیت که چک اما تا حدی طرفدار بریتانیای آن تحت کنترل بریتانیا باقی مانده است. به مدت بیش از سه قرن، دولت‌های اسپانیایی بی‌پای ادعا داشتند که حاکمیت کامل قانونی باید به آنها داده شود که این ادعاها به تلاش‌های ناموفق متعدد برای سرنگونی حکومت بریتانیا در جبل الطارق منتهی گردید. این رنجش به‌رآنجام منجر به این شد که دولت اسپانیا تمام گذرگاه‌های مرزی با جبل الطارق را در سال ۱۹۶۹ بست، اما این «محاصره» در واقع احساسات ضداسپانیایی را در میان ساکنان

^۱. Visigoths

^۲. Moors

جبل الطارق تقویت نمود. خوشبختانه، نمایندگان جبل الطارق، بریتانیا و اسپانیا اخیراً در مورد مجموعه‌ای از اقدامات برای کاهش محدودیت‌های مرزی و تسهیل ارتباطات بین جبل الطارق و اسپانیا به توافق رسیده‌اند.

شکل (۱-۱): برون بوم‌های اسپانیایی و بریتانیایی در امتداد تنگه جبل الطارق

با وجود این گام‌ها، اسپانیا همچنان به ادعای خود در زمینه‌ی حق مشروع مالکیت جبل الطارق تأکید می‌ورزد. در حقیقت، تمایل اسپانیا به بازگشایی مرز می‌تواند به عنوان یک استراتژی جدید برای بهبود تصویر اسپانیا و نفوذ سیاسی در داخل این قلمرو از طریق یکپارچگی اقتصادی و همکاری بیشتر تفسیر گردد (۱).

در حالی که تلاش برای فشار بر این حضور کوچک بریتانیا در این قلمرو اسپانیایی ادامه دارد،

اسپانیا خود در طرف دیگر تنگه اختلاف مرزی مشابهی را با مراکش دارد. همانند بریتانیا، اسپانیا پس از ۱۹۴۵ به تدریج باقی متصرفات خود را در آفریقا رها کرد. با این وجود اسپانیا توانسته کنترل خود را بر دو شهر دارای اکثریت اسپانیایی سئوتا و ملیلا^۱ در امتداد ساحل شمالی آفریقا حفظ کند. این شهرها پس از آنکه قرن‌ها تحت کنترل مسلمانان قرار داشتند، در قرن شانزدهم توسط نیروهای اسپانیایی تسخیر شدند. اگرچه مراکشی‌ها بر این پافشاری دارند که اسپانیا می‌بایست آنچه را که آنها قلمروهای اشغال‌شده و مستعمره شده قلمداد می‌کنند تخلیه کند، دولت اسپانیا بر موضع خود استوار باقی مانده است. در حقیقت، دیدارهای اخیر نخست‌وزیر و پادشاه اسپانیا از این شهرها با نیت نشان دادن عزم اسپانیا باعث تهدید به قطع رابطه از جانب مراکش شده است. در حالی که وضعیت این شهرها آشکارا منبع اختلاف بین این دو کشور باقی خواهد ماند، غرابت آشکار پایگاه‌های سرزمینی اسپانیا در آفریقا در فراتر از این منطقه نادیده گرفته نشده است. برای مثال رهبران سازمان تروریستی القاعده از پیروان خود دعوت کرده‌اند که حضور اسپانیا در شمال آفریقا را بزدایند. از سوی دیگر، هزاران نفر از مهاجران فقیر، عمدتاً از آفریقای غربی، در سال‌های اخیر سعی داشته‌اند وارد سئوتا و ملیلا شوند و از آن به عنوان دروازه‌ای به سوی آینده اقتصادی بهتر در اروپا استفاده کنند. در عین حال مدیریت عبور و مرور، گسترش موانع سرری و نظارت توسط نیروهای اسپانیایی و مراکشی باعث مرگ چندین تن از مهاجران شده است (۲). در مقایسه با آرام‌سازی اخیر کنترل‌های مرزی بین اسپانیا و جبل الطارق، به نظر می‌رسد که مرزهای اسپانیا - مراکش در آینده نزدیک دچار روند متضادی شدند (۳).

در حالی که غرابت آشکار مرزهای بین‌المللی در امتداد تنگه‌ی جبل الطارق ممکن است بی‌سابقه به نظر برسد، هر کس که اطلس جهان را مطالعه کند طولی نمی‌کشد که سئوتا و سبتا - مرزهای دیگر یا بخش‌هایی از مرزهای دارای ظاهر عجیب یا اشکال ناپیوسته خواهد شد. در حقیقت، این مرزها اغلب در معرض ادعاهای سرزمینی متضاد و تنش بین‌المللی هستند. ادامه‌ی تقسیم‌بندی جزایر قبرس و ایرلند، منطقه ناگورنو - قره‌باغ مورد اختلاف ارمنستان و آذربایجان و برون‌بوم کابیندای آنگولا فقط چند نمونه اندک هستند. با این وجود مردم به ندرت در مورد تحول تاریخی یا اهمیت معاصر مرزهای بین‌المللی، صرف نظر از شکل آنها، تأمل می‌کنند. برای بسیاری از مردم، خطوطی که زیست‌توده‌های جهان را تقسیم می‌کند دارای جوی از قداست بی‌چون و چراست؛ گویی آنها بر منطقی‌الایتر استوار هستند. مسأله به این سادگی‌ها نیست.

^۱ Ceuta and Melilla